

Διάγραμμα Μαθήματος

Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες ECTS
EDUC-529	Νοητική Υστέριση-Αυτισμός	9
Προαπαιτούμενα	Τμήμα	Εξάμηνο
Κανένα	Παιδαγωγικών Σπουδών	Χειμερινό/Εαρινό
Κατηγορία Μαθήματος	Γνωστική Πεδίο	Γλώσσα Διδασκαλίας
Επιλογής	Ειδική Εκπαίδευση	Ελληνική
Επίπεδο Σπουδών	Διδάσκων	Έτος Σπουδών
2 ^{ος} κύκλος	Δρ Δημήτρης Στασινός	1 ^ο /2 ^ο
Μέθοδος Διδασκαλίας	Πρακτική Άσκηση	Συναπαιτούμενα
Προσωπική Επικοινωνία	N/A	Κανένα

Στόχοι του μαθήματος

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι οι φοιτητές να:

- Μελετήσουν συστηματικά και σε βάθος τις έννοιες, τη φύση και τις μορφές έκφρασης των νοητικών δυσκολιών/ νοητικής υστέρησης και της διαταραχής αυτιστικού φάσματος.
- Διακρίνουν τις ομάδες παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση στη βάση θεωρητικών μοντέλων ταξινόμησης (ιατρικό και κοινωνικο-ψυχολογικό).
- Εξοικειωθούν με την τριάδα των ελλειμμάτων που διέπουν το φάσμα του αυτισμού εντρυφώντας κατεξοχήν στην ερμηνευτική θεωρία του νου.
- Ενημερωθούν για τους τρόπους μεταχείρισης των παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση ή και με αυτιστικό φάσμα στην οικογένεια και ιδιαίτερα στο σύγχρονο σχολείο στο πλαίσιο της παρεχόμενης συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.
- Γνωρίσουν τα πεδία έρευνας μορφών νοητικών δυσκολιών/ νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος ειδικά στα συμπεριληπτικά σχολεία.
- Διεξάγουν έρευνες σε παιδιά με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα που φοιτούν σε συμπεριληπτικά σχολεία.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αποκτήσουν μια συστηματική και σφαιρική γνώση για τη φύση και τη συμπεριφορά των παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση και αυτιστικό φάσμα.
2. Εντοπίζουν με σχετική ευχέρεια και να διακρίνουν ένα παιδί με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση από εκείνο με αυτιστικό φάσμα και να αντιμετωπίζουν παρόμοιες περιπτώσεις με κατάλληλες τεχνικές και στρατηγικές.
3. Συνεργάζονται με τον Δ/ντή και συναδέλφους του σχολείου καθώς και με το διαθέσιμο υποστηρικτικό προσωπικό (πολυθεματική/διαγνωστική ομάδα) της εκπαιδευτικής περιφέρειας/επαρχίας στην οποία ανήκουν για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου κλινικού προφίλ του παιδιού με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό

φάσμα για τη σύνταξη ενός αποτελεσματικού σχεδίου παρέμβασης στο συμπεριληπτικό σχολείο.

4. Αναγνωρίσουν ότι η αναπτυξιακή διαταραχή των νοητικών δυσκολιών/της νοητικής υστέρησης ή/ και του αυτιστικού φάσματος σε παιδιά δεν είναι αναστρέψιμη ούτε και στατική αλλά εξελικτική.
5. Θεωρήσουν την επαγγελματική τους ενασχόληση με παρόμοιες περιπτώσεις παιδιών στο σχολείο ως πρόκληση.
6. Συμμετέχουν σε κοινές πρωτοβουλίες των οικογενειών που έχουν παρόμοιες περιπτώσεις παιδιών αλλά και της τοπικής κοινωνίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Περιεχόμενο του μαθήματος

- Έννοια και ορισμοί νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος
- Κριτήρια ταξινόμησης παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση (ιατρικό μοντέλο και κοινωνικο-ψυχολογικό μοντέλο)
- Η τριάδα ελλειμμάτων του αυτιστικού φάσματος, μορφές και θεωρίες ερμηνείας του
- Αίτια και συχνότητα νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος
- Μεταχείριση και διδασκαλία παιδιών με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα στο συμπεριληπτικό σχολείο (inclusive school)
- Η συνύπαρξη νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος
- Χρήση λογισμικών και οπτικο-ακουστικών μέσων στη διδασκαλία και μεταχείρισή τους
- Η διασφάλιση ποιότητας ζωής σε παιδιά με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα και η συμβολή του εκπαιδευτικού, της οικογένειας και της τοπικής κοινωνίας στον τομέα αυτό
- Επικοινωνιακή συνεργασία με οικογένειες.

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδακτικές μέθοδοι

Διάλεξη, Αυτοανάλυση συμπεριφοράς, Βιωματικά εργαστήρια, Ατομική και ομαδική εργασία, Ατομική καθοδήγηση, Ανάλυση μελετών περίπτωσης, Παρουσιάσεις εργασιών εκ μέρους των φοιτητών, Προγραμματισμένες Επισκέψεις φοιτητών σε ειδικές σχολικές μονάδες και συνηθισμένα σχολεία (προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης) επαρχιών της Κύπρου (σχολική εμπειρία), Προβολή DVD συναφούς περιεχομένου και συζήτηση, Συζήτηση και Ανάλυση Πρακτικών οικείων συνεδρίων, Παρουσίαση διδακτικών προσεγγίσεων και συναφούς εκπαιδευτικού υλικού στην αίθουσα διαλέξεων.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση – ανατροφοδότηση, Ατομική εργασία, Ομαδική εργασία – παρουσίαση, Ενδιάμεση - Τελική εξέταση με τη μορφή συγγραφής papers κλινικού (μελέτες περιπτώσεων) ή και διδακτικού περιεχομένου (σχεδίαση πλάνου διδασκαλίας).

Απαιτούμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Intellectual Disability: Understanding Its Development, Causes, Classification, Evaluation, and Treatment	James C. Harris	Oxford University Press	2006	9780195178852
Deinstitutionalization and People with Intellectual Disabilities: In and out of Institutions	Kelley Johnson, Rannveig Traustadottir	Jessica Kingsley Publishers	2005	9781846421341
Η Ειδική Εκπαίδευση 2020plus	Δημήτρης Π. Στασινός	Παπαζήσης	2016	9789600227857

Προτεινόμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Συμπληρωματική Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Γενετικά σύνδρομα νοητικής καθυστέρησης. Αναπτυξιακή και εκπαιδευτική προσέγγιση	Αναστασία Αλευριάδου, Στεργιανή Γκιαούρη	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών	2009	9789601218465
Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη παιδιών με νοητική αναπηρία και σύνδρομο Down: Ανίχνευση δυσκολιών και προτάσεις παρέμβασης	Αναστασία Αλευριάδου, Στεργιανή Γκιαούρη	en-tiposis	2011	

Peer-Mediated Pivotal Response Treatment for Young Children With Autism Spectrum Disorders A Systematic Review	Ainsley M. Boudreau, Penny Corkum, Katelyn Meko, Isabel M. Smith	Canadian Journal of School Psychology, 30(3), 218-235	2015	
Pivotal response treatment for children with autism spectrum disorder: a systematic review of research quality	Sarah Cadogan, Adam W. McCrimmon	Developmental Neurorehabilitation, 18(2), 137- 144. doi: 10.3109/17518423.2013.845615	2015	
Handbook of autism and pervasive developmental disorders	Donald J. Cohen, Fred R. Volkmar	John Wiley	1997	0471532428
Αυτισμός και διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	Γενά Αγγελική	Αυτοέκδοση	2002	9789609184601
We're People First: The Social and Emotional Lives of Individuals with Mental Retardation	Elaine E. Castles	Praeger Publishers	1996	0275952436
Σύνδρομο Asperger. Ένας πρακτικός οδηγός για δασκάλους	Val Cumine, Julia Leach, Gill Stevenson Μετάφραση: Β. Παπαγεωργίου, Β. Νταφούλης.	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	

Asperger syndrome and high-functioning autism	Christopher Gillberg	British Journal of Psychiatry, 172, 200-209	1998	
Διάγνωση: «ΑΥΤΙΣΜΟΣ». Μια αληθινή ιστορία αυτιστικού ατόμου	Grandin Temple, Scariano Margaret M. Μετάφραση: Υβόννη Τσουπαροπούλου	Ελληνικά Γράμματα	1995	9789603440796
Personality and Motivational Differences in Persons with Mental Retardation	Harvey N. Switzky	Lawrence Erlbaum Associates	2001	1135685800
Αυτισμός. Σύγχρονη ψυχολογική θεώρηση (2η έκδοση)	Happé Francesca Μετάφραση: Στασίνος Δημήτρης	Gutenberg	2003	9789600107685
Theory of mind in autism	Happé Francesca & Uta Frith	Plenum Press	1995	
Issues in the developmental approach to mental retardation	Robert M. Hodapp, Jacob A. Burack, Edward Zigler	Cambridge University Press	1990	0521346193
Η εκπαίδευση παιδιών και νεαρών ατόμων με αυτισμό (Οδηγός Ειδικής Εκπαίδευσης, No 10 UNESCO 1997)	Rita Jornda Μετάφραση: Ιγνάτιος Καφαντάρης	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	9608633621
Οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών με αυτισμό.	Rita Jordan & Stuart Powell Μετάφραση: Όλγα Παΐζη Επιμέλεια: Φωτεινή	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2001	

Δεξιότητες μάθησης και σκέψης	Ζαφειροπούλου			
Management of autism in children and young people: summary of NICE and SCIE guidance	Tim Kendall, Odette Megnin-Viggars, Nick Gould, Clare Taylor, Lucy R Burt, Gillian Baird	British Medical Journal, 347. doi: 10.1136/British Medical Journal	2013	
Educating exceptional children	Samuel Kirk, James J Gallagher, Nicholas J. Anastasiow	Boston: Houghton Mifflin Company	2000	9781285451343
A systematic review of the treatment of fears and phobias among children with autism spectrum disorders	Sinéad Lydon, Olive Healy, Orla O'Callaghan, Teresa Mulhern, Jennifer Holloway	Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 2(2), 141-154	2015	
Systematic review of intervention research with adolescents with autism spectrum disorders	T.A.McDonald, Wendy Machalicek	. Research in Autism Spectrum Disorders, 7(11), 1439-1460. doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.rasd.2013.07.015	2013	
Parent-mediated early intervention for young children with autism spectrum disorders (ASD)	Oono IP, Honey EJ, McConachie H.	Evidence-Based Child Health: A Cochrane Review Journal, 8(6), 2380-2479	2013	
Overview of meta-analyses on early	Brian Reichow	Journal of Autism and Developmental	2012	

intensive behavioral intervention for young children with autism spectrum disorders		Disorders, 42, 512-520.		
Social skills groups for people aged 6 to 21 with autism spectrum disorders (ASD)	Brian Reichow, Amanda Mossman Steiner, Fred Volkmar	Cochrane Database of Systematic Reviews, Issue 7. Art. No.: CD008511. DOI: 10.1002/14651858.CD008511.pub2	2012	
Efficacy of Behavioral Interventions for Young Children with Autism Spectrum Disorders: Public Policy, the Evidence Base, and Implementation Parameters	Raymond G. Romanczyk, Emily H. Callahan, Laura B. Turner. Rachel N. S. Cavalari	Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 1(4), 276-326	2014	
Evidence update: Autism spectrum disorder	Smith T, Iadarola S	Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 44(6), 897–922, 2015. doi: 10.1080/15374416.2015.1077448	2015	
Pivotal Response Treatment for Children with Autism Spectrum	Rianne Verschuur, Robert Didden, Russell Lang, Jeff Sigafoos, Bibi Huskens	. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 1(1), 34-61	2013	

Disorders: A SystReview				
Therapies for children with autism spectrum disorders – Behavioral interventions update.	Amy S Weitlauf, Melissa L McPheeters, Brittany Peters, Nila Sathe, Rebekah Travis, Rachel Aiello, Zachary Warren	(Prepared by the Vanderbilt Evidence-based Practice Center under Contract No. 290-2007-10065-I.) AHRQ Publication No. EHC-2013-09-0038.R1. Rockville, MD: Agency for Healthcare Research and Quality	2014	
Autism Diagnostic Interview, Revised (ADI-R)	Western Psychological Services	Author	2006	
Το αυτιστικό φάσμα. Ένας οδηγός για γονείς και επαγγελματίες	Lorna Wing Μετάφραση: Π. Πρώιος	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	